

Pověsti Ameriky

Procházka krásnou přírodou Ameriky, jako by navracela člověka do dětství a vyvolávala v duši touhu po dobrodružství. Nahlízení do opuštěných lomů, kde v záři slunce leží hluboká modrá jezera s bílými útesy skal a z podvědomí se vynoří překrásná melodie z Pokladu na Stříbrném jezeře. Na jiném místě lze spatřit písečnou pláž, na kterou vystoupila Malá mořská víla a nedaleko zase soutěsku, kde spatřil fatu morgánu Limonádový Joe. V pravé poledne lze zahlednout oblaka prachu z Loděnické vápenky, jako by se blížila kavalkáda jezdců, kteří mají určitě proklatě naspěch. Nad ostrými štíty skal je vidět kroužící káně, připomínající supa z filmu Mackenovo zlato. A stíny postav v širokých kloboucích naražených do čela nejsou Cheyenovi muži, ti zmizeli tenkrát na Západě. Jsou to trempové, kteří tu nacházejí krásu přírody, pohádkový svět dávných dob a přátelství. Pověsti vyprávěné u táborových ohňů, jsou mnohdy neuvěřitelné, snad vymyšlené, ale skutečnost byla určitě jako vždy, mnohem podivnější. Po jménech, která upadla v zapomnění, zbyly jen dřevěné kříže a mohyly ve skalách.

Mověst o Hagenovi - Ve svitu květnového slunce roku pětačtyřicet, postávali tři zarostlí muži v potrhaných uniformách wehrmachtu na kopci v zalesněné oblasti vápencových skal a roklí. Po nočním boji s partyzány se ztratili své jednotce a do rána se skrývali v hustém lese. Početná skupina partyzánů je však vypátrala a v krátké přestřelce jeden z Němců padl. Druzí dva pod palbou ustoupili až k okraji hlubokého lomu. Ve skalní stěně pod nimi se černalo několik otvorů do podzemních chodeb. Poslední možnost úkrytu. V patách jim však bylo malinké světélko hořícího kahanu, za kterým se tlačilo několik temných postav s puškami. Oba Němci ustoupili do odbočky chodby. Ten zadní se otočil a hodil granát. Ve tmě však špatně odhadl směr a granát narazil do stěny. Neměl už čas zalehnout. Strašná síla výbuchu ho odhodila stranou. Jeho druhovi vpředu zaledlo v uších. Nemohl proto slyšet temné zadunění, které se ozvalo po výbuchu. Ucítil jen, jak se zachvěla země a na hlavu se mu zřítila padající dřevěná výzduž.

Když se probral, bylo ticho a tma. Syrové vlhko a chlad ze země. Špatně se mu dýchalo. Namáhavě se postavil a rozskrtl poslední zápalku. Nedaleko ležela mrtvola jeho druha, zasypána kládami a kamením. Za ním se tyčil mohutný zával. Sirka dohořela a popálila mu prsty. Otočil se, nahmatal rukou stěnu a dal se na další klopýtavou cestu. Nedošel daleko. Chodba byla slepá. Vyčerpaně se posadil na zem. Německo prohrálo válku, jeho kamarádi padli a on sám je zaživa pohřben. Pomalu si přiložil pistoli k hlavě. Nevěděl, že jeho jméno nezemře s ním. Jmenoval se Hans Hagen.

Pověst o muži - Vlak se skřípěním kol

zastavil na malém nádraží. Na perón se vyhrnul dav turistů a skupinka trempů. „Se mi zdá, že je tu nák živo,“ prohodil Gaučo, jehož tvář byla skryta ve stínu sombrera. Před nádražím stálo modrobílé auto Veřejné bezpečnosti a u něho dva příslušníci. Jeden z nich oslovil Gaučovu partu hned, jak se objevila. „Tak jak mládenci, na Ameriku?“ Gauč stiskl rty. Na Ameriku, bludiště opuštěných lomů kam samozřejmě šli, byl přece vstup zakázán. „Na Ameriku? Kdepák“, protáhl zvolna. „Deme přece na Karlštejn!“ „Jo, tak na hrad? S nožem a kytarou? Poslyšte, ty lomy jsou nebezpečné, spousta lidí se tam už zabila.“ Zatím, co se odehrávala tato konverzace, se muži v balonovém kabátě, který šel jako poslední z nádraží, při spatření uniforem rozbušilo srdce. Přidal do kroku. Příslušníci byli stále zaneprázdněni trampy. Zhluboka si oddechl. Vyndal z kapsy kus papíru, na kterém měl zakreslený plánek.

Mezi tím kriminální ústředna vyhlašovala pátrání po pachateli vraždy Pravděpodobný popis pachatele: balonový plášť, tmavé kalhoty a pracovní boty. Věk asi 35 let ...

Muž se mezikrát dostal až k malému zarostlému lomu v hlubokém lese. Jeho těžké pracovní boty shazovaly při sestupování malé lavinky kamení. Náhle spatřil vchod do štoly. Tohle je tedy ta perfektní skrýš, o které mu Fero jednou vyprávěl. Mnohakilometrové bludiště chodeb. Vytáhl z kapsy baterku a odhodlaně vstoupil do štoly. Po chvíli se chodba rozdvojovala, a opět a znova. Za zatačkou se před ním objevilo denní světlo. Opatrně se přiblížil k otvoru. Uviděl další malý lom. Znovu zašel do štoly a pokračoval v prohlídce. Brzy zjistil, že to nebude tak jednoduché. Během hodiny totiž potkal alespoň čtyři skupiny trempů se svíčkami v rukou. Měl štěstí, podařilo se mu vždy skrýt v některém výklenku nebo odbočce.

Po vyčerpávající cestě jednou dlouhou chodbou, se ocitl u východu do velkého lomu, bohužel asi třicet metrů nade dnem.

Ve chvíli, kdy se obracel, uslyšel v chodbě hlasy. Rozhlížel se okolo sebe. Žádná boční chodba tu nebyla. Jen těsně u stěny se v zemi zašklebila úzká puklina. Namáhavě se do ní začal soukat. Zatajil dech, když kousek od něj kdosi promluvil. „Neříkal sem, že to stojí za to? Vypadá to tu jako v Mexiku, je to parádní lom. Jednou přinesem špagát a mrknem se tam, ale teď se vrátíme znova na Pusták.“

Muž vystrčil hlavu. Zahlédl jen několik postav s čadící pochodní, mizících v dálce. Ve chvíli, kdy se opřel nohama, aby se vyšvihl zpět do chodby, ucítil, že podlaha pod ním povoluje, aby s prudkým zašuměním zmizela a on se propadl do prázdniny. Nahmatal vypadlou baterku a rozsvítil. Podle stropu usoudil, že se nachází ve velmi staré štole. Výdřeva nad ním držela snad jen zázrakem. Sklopil světlo dolů a leknutím ustrnul. U protější stěny seděla tmavá postava a dívala se na něho prázdnými očními důlkami. V hlavě měla díru a v tom, co zbylo z pravé ruky, držela rezavou pistoli.

Bověst o ďance - Končil krásný den babího léta. Hluboko dole, v závratné hloubce lomu, který se nazývá Mexiko, skládalo několik trempů suché větve na hromadu. Slunce sem už hezkou chvíli nesvítilo a od jezírka na dně stoupal chlad.

„Kaňon skalnatý, co nezná slunce jas,
prachem zavátý jsou cesty, stěny, sráz.
Na dně stojí v tichých tmách voda jezerní,
zrcadlí se v ní jen čas a nebe večerní.“

Píseň zpívaná šesti hrdly, doprovázená kouzelnými tóny kytary, se nesla ohněm ozářeným lomem.

Naslouchal jí i muž v šedivé blůze wehrmachtu sedíc v tmavém otvoru štoly, několik desítek metrů nad hlavami trempů.

Nepřišel z daleka. Bydlel v dřevěném srubu, který si postavil ve staré štole hluboko pod zemí. Pohyboval se podzemím s jistotou, která udivovala. Svítit si musel jen málokdy. Zdálo se mu to dávno, co přišel do těchto míst poprvé. Tehdy byl na útěku před zákonem. Ted' už si zákony diktuje sám. Skrytě se pohyboval krajem, objevoval se a zase mizel ve skalní rozsedlině. Když ho někdo zahlédl, domníval se, že jde o trempa. Uniforma wehrmachtu byla nenápadným převlekem. Stal se předmětem hovorů okolo táborových ohňů. Tajuplný noční fantom, s nímž ve tmě mizelo jídlo, pití a spousta táborských potřeb. Byl duchem Ameriky.

Trempové na dně lomu dozpívali. Oheň uhasinal až zhasl docela. Uběhla ještě dlouhá chvíle, než se u skalní stěny pohnulo kroví. Vyšel odtamtud temný stín a přibližoval se k ohništi. Opatrně procházel okolo spících trempů a do vaku ukládal všechny potřebné předměty. Mezi nimi byl i Šakalův zapalovač. Na zkoušku škrtl a skryl plamínek v dlani. V záblesku světla zahlédl spící dívčí obličej, vykukující z pod celty. Tvář se mu zdála neobvyčejně krásná. Slabý proužek svítání na nebi ho však vyrušil. Musí odtud. Kráčel štolou už daleko od Mexika a stále myslil na tu tvář.

Poslední cesta tří kamarádů

Zasněžené vrcholky skalisek vypadaly jako v pohádce. Na chvíli vysvitlo slunce, snad aby posvítilo na cestu třem kamarádům, kteří se vydali za dobrodružstvím. Krajina vypadala jako na Aljašce. Za nedlouho dojdou do chaty, kterou si postavili v malém lomu. Bušek rozdělá oheň, Golém uvaří grog a až se zešeří, sednou si okolo praskajícího krbu. Dan vezme do ruky kytaru a bude fajn.

Ted' už se jen spustit pář metrů z prudkého svahu a budou stát před chatkou. Ale co to? „Kluci, někdo tam je!“ vyhrknul Dan. „Vidíte ty stopy?“ „Co by nebyl, když ji nezamykáme,“ nevzrušivě

prohodil Golem, „holt máme návštěvu, no.“ A bez dalších řečí otevřel a vešel. Uvnitř bylo teplo a tma, jen v krbu rudě žhnulo několik uhlíků. Nikdo tam nebyl.

Muž, který se brodil sněhem, neměl dobrou náladu. Boty měl promočené, mrzly mu ruce a v žaludku kručelo. Od rána obcházel nastražená oka a teprve k večeru našel uškrceného zajíce. Vláčel ho na zádech v pytli do chaty, kde teď přespával. Byla to sice jen bouda bez oken, kterou si postavili nějací trempové, ale dala se vytopit a to bylo nejdůležitější. V jeho srubu, hluboko pod zemí, bylo vlhko a topit se tam nedalo. Byl už nedaleko chaty, když ucítil kouř. Nebylo pochyb, někdo byl uvnitř. Zaznívalo odtamtud slabounké drnkání kytary a smích. Ne, dovnitř nemůže. Vyčkával v úkrytu a zdálo se mu, že se proměňuje v ledový rampouch. Hlasy v chatě umlkly až po půlnoci. Zima se stávala už nesnesitelnou. Vytáhl z kapsy zapalovač, aby si zahřál alespoň ruce. Teplo linoucí se z malého plamínku bylo nepatrné. To ho rozběsnilo natolik, že se v jeho duši probudil d'ábelský nápad. Už věděl, jak se zahřát. Za chatou, zavátá sněhem, stála láhev s benzínem. Už k ní jednou přičichával. Ted' ji uchopil a s vítězným smíchem ji mrštil proti dřevěným dveřím. Roztríštila se na tisíce kousků. Zapalovač chytil napoprvé. Oheň vyrazil vzhůru s temným hukotem. V mžiku hořela celá přední stěna.

Muž stál v žáru ohně a díval se nepříčetným pohledem do plamenů. Neslyšel hukot ohně, neslyšel zoufalé výkřiky z chaty. Neslyšel ani, jak se hroutí střecha a hořící trámy se propadají dovnitř. Stál a díval se do pekelné výhně. A bylo mu teplo.

Pověst o Hance pokračuje

Po kruté zimě se opět přihlásilo jaro. Na břehu jezera na Velké Americe plápolal táborový oheň. Hanka hleděla do plamenů a zamyšleně hladila struny kytary. Pak už se rozezněla smutná píseň

„Od východu slunce pozlatilo skály
a stíny tří postav za botama jdou,
kdysi dávno jiní na tom místě stáli,
u Modrého jezera teď tři kříže jsou.“

Začaly se snášet jemné sněhové vločky. Byl to poslední sníh. Parta se přestěhovala do portálu velké štoly nedaleko ohniště. „Půjčte mě někdo baterku, musím si odskočit,“ řekla Hanka. Uchopila nabízenou baterku a zamířila dál do štoly. Došla tam, kde spodek chodby mizel pod hladinou černé stojaté vody. Za sebou zaslechla podivný šramot. Ve světle baterky zahlédla dvojici hrubých okovaných bot. Strašlivá rána do hlavy ji srazila na zem.

Asi po devíti minutách začal být Šakal netrpělivý. „Jdu se tam podívat,“ oznámil a kráčel do podzemí. Po chvíli uviděl před sebou matné světýlko. Oddechl si. „Co tam děláš tak dlouho?“ Nic. Žádná odpověď. Znepokojeně přišel blíž a nechápavě hleděl na baterku, ležící na zemi. Hanka tam nikde nebyla. Vyrazil dál do štoly. Okamžitě se jeho boty naplnily vodou. Po páru krocích mu stoupla voda až po kolena. Nic nechápal. Jiná cesta tudy nevedla. „Hanko!“ vykřikl do tmy. Zdálo se mu, že zaslechl v dálce nějaké zašplouchání. „Hanko, vrat' se!“ vykřikl zoufale, ale odpovědí mu bylo jen hrobové ticho. Brodil se ještě několik metrů a vzdal se, až když cítil, že už nestačí. Musela se zbláznit, napadlo ho. Byla o hlavu menší a neuměla plavat. Tudy nemohla projít živá. Stál tam po krk v ledové vodě a stále odmítal uvěřit tomu, co se stalo.

Venku, na břehu jezera, zatím sníh zasypal tři malé dřevěné tabulky se jmény Golém, Bušek a Dan. Zasypal i malý plácek před nimi, jako stvořený k navržení smutné kamenné mohyly.

Hagenově studánce - Paprsky

letního slunce už dávno zmizely z hladiny jezera na Malé Americe, když se skupina trempů přepravovala na malém voru k poloostrovku. „Parádní místo,“ pokýval Fred hlavou. „Tady na nás nikdo nemůže.“ „Měli byste někdo zajít nahoru do štoly pro vodu, tam je studánka,“ prohodil Bill. „Cože, do štoly?“, vyděsil se Joe. „Povídá se“ „Nó, co se povídá?“ přerušil ho Bill. „Že tam straší?“ „Ste srabi! V hospodě posloucháte pohádky, co si tam vypravujou a věříte tomu.“ To už si ale Tony, Pet a Joe mlčky vytáhli z ohně hořící větve a vydali se do štoly. Světlo pochodní osvětlovalo spoře temnotu chodby. Ustrašeně se rozhlíželi na všechny strany. Po chvíli chůze, se konečně v mihotavém svitu studánka ukázala. Vlastně prohlubeň u stěny, kde se shromažďovala voda kapající ze stropu. Nadní visel veliký plechový kotouč a vedle něj železná tyč. Zatím co Tony nabíral vodu, Pet sundal ze stěny tyč a udeřil do jemně do kotouče. Ozval se krásný, čistý, kovový tón nesoucí se daleko a vracející se slabou ozvěnou. „Co blázníš, co když někdo přijde?“ vyjekl Joe. „Jo, leda duch tvoji babičky,“ rozesmál se Pet, ale úsměv mu zmrzl na rtech. V dálí se ozvaly pravidelné údery kroků. Kdosi se rychle blížil. Joe s Tonym začali pomalu couvat, když se kroky nedaleko nich zastavily. Na chvílku zavládlo ticho. „Uáááá!“ příšerný skřek se náhle rozezněl chodbou a s hromovou ozvěnou se odrázel ze všech stran.

Joe s Tonym na nic nečekali a dali se na šílený úprk. „Počkejte!“ zakřičel Pet, „dělají si z nás srandu!“ Nadzvedl pochodeň a vyrazil dopředu. Druzí dva zatím opouštěli rychle šachtu, kde se srazili se svými znepokojenými kamarády. Až sem totiž dolehl ten strašlivý řev.

„Kde je Pet?“ zeptal se Bill. „Nevím,“ vzlykl Joe. Bill podal Fredovi jednu zapálenou větev, sám si vzal druhou a oba zmizeli v temnotě šachty. Ve štolách bylo ticho. Nikde nikdo. „Pete!“ zařval Bill. A tu zdáli zaslechli smích. „Blbec,“ ulevil si Fred a dal se s Billem do běhu. Když probíhali okolo studánky, znova před

sebou uslyšeli smích. Po chvíli doběhli až na konec chodby a zaraženě se zastavili. Nikdo tam nebyl. Zmateně se rozhlíželi a pak se začali vracet. Když míjeli studánku, Fred zpozoroval na zemi něco lesklého. Sehnul se a z bláta vytáhl vojenský bajonet. Otřel ho a přiblížil pochodeň. Na čepeli spatřil staré německé heslo: GOTT MIT UNS. Na druhé straně se v čadivé záři plamenů zalesklo jediné slovo, spíše jméno: HAGEN. „Vidíš to?“ otázal se Billiho. Ten ho však nevnímal. S hrůzou rozevřenýma očima se díval do studánky, jejíž voda byla rudě zbarvena krví.

Nověst o ďance končí - Šel sám tmavým nočním podzimním lesem. Občas zakopával o kameny skryté ve spadaném listí a v tu chvíli se rozeznívaly struny kytary, kterou nesl na zádech, temnými tóny. Ta kytara nebyla jeho. Patřila dívce, která touhle cestou už nikdy nepůjde. Navždy umlkly její písň. Mrtví nezpívají. Jim došel až tam, kde paprsky měsíce propadaly do hluboké strže nazývané Jižní kříž. Tady se s Hankou setkal poprvé. Nyní tu stál sám s lopatkou v ruce. Za nedlouho se u skalní stěny černala jáma. Jim naposledy přejel prsty po strunách kytary. Potom ji opatrně zabalil do celty a něžně položil do jámy. Rukama na ni začal shrnovat hlínu a drobné kamení. Nad zasypanou jámou navršil malou mohylu z kamenů a vztyčil prostý dřevěný kříž. Když stíny noci ustoupily vycházejícímu slunci, odešel pomalým krokem, aby se sem už nikdy nevrátil.

Návštěva zimních bouří - Z těžkých šedivých mraků padal sníh v ohromných spoustách. Kubrichtova bouda se trásla pod nárazy zuřivého větru. Na skleněné okenní tabulce, ozářené mihotavým světlem, se zrcadlila tvář staré babky. Už několik let tu bydlela sama. Jen

o sobotách a nedělích se zde zastavovali výletníci, kteří procházeli okolo její boudy nahoru k vodopádům a zpět. Měla pro ně ve sklipku vždy lahové pivo a limonády.

V malých kamínkách v koutě to kvílivě hučelo. Mezi poryvy větru se ozvalo zabušení na dveře. Bábinka udiveně zvedla hlavu. Pomalu se došourala ke dveřím, odstrčila závoru a otevřela. Na prahu stáli dva mladíci s krosnami na zádech. Dobrý den,“ pozdravil jeden z nich. „Mohli bychom se u vás trochu ohřát a převléknout?“ „Víte, my jsme jeskyňáři a jdeme nahoru do štoly. Máme tam nějakou práci.“ „Jen pojďte dál,“ řekla bábinka, a když přinášela horký čaj, málem je nepoznala. Byli oblečeni do tmavozelených nepromokavých kombinéz. Na opascích jim viseli akumulátory a bílých přilbách čnely reflektory. Vypili čaj, poděkovali, naložili si na záda krosny a vyšli ven.

Dorazili k Pustému lomu, spustili se dolů po zmrzlém, ocelovém laně. U vchodu do štoly sedělo u ohýnku několik trempů. Jeskyňáři na ně skoro ani nepohlédli a zmizeli ve druhé štole. Zastavilo je až ústí krasové dutiny, která se otvírala ve stropě. Márty pohlédl do mapy, ale ten komín tam zaznamenán nebyl. „To víš, tenkrát se zajímali o těžbu a ne o jeskyně,“ prohodil ten druhý. „Lezu tam.“

Trempové v Pustém lomu se pokoušeli rozfoukat zkomírající oheň, živený mokrými klacky. Tak se stalo, že si ani nepovšimli temného stínu opodál. Pohyboval se naprostoto tiše, nedělal to ostatně poprvé. Pomalu, nesmírně pomalu, se natahoval přes jakousi zídku, až jeho ruka pevně sevřela popruh nejbližší torny, ve které tušil něco k jídlu. Z hasnoucích uhlíků nečekaně vyšlehlo několik plamenů. Všichni trempové ho spatřili skoro najednou. Rozcuchané vlasy, zarostlá tvář a pohled divokých očí. V příštím okamžiku plameny pohasly.

„Fuj, ten komín je ale špinavej,“ prohlásil Láďa, když skočil na podlahu vedle Mártyho, který rozkládal mapu, aby provedl zakreslení. Láďa ho chytil za ruku. „Počkej, někdo sem jede!“ Zhasli a zůstali stát v naprosté tmě. Z dálky se ozvalo spěšné

čvachtání kroků. „To bude nějaký čundrák,“ zašeptal Márty, „až přijde blíž, tak rozsvítíme.“ „Ted!“ zavelel, když se kroky ozývali už blízko. Dva oslnující kužely světlometů se zabodly do tmy. V jejich světle se prudce zastavila postava v podivných hadrech a zakryla si rukou oči. Potom se otočila a dala se do zběsilého běhu zpátky, až zmizela za zatáčkou chodby. „Viděls to?“ zeptal se zmateně Láďa. „Snad začnu věřit na Hagena.“ „Je fakt, že na čundráka to nevypadalo,“ odpověděl Márty. „No co, půjdeme dál.“ A oba vykročili kamennou štolou vstří dalším záhadám Ameriky. Na jejich přilbách se modře zaleskla malá písmena CMA.

louhá cesta pod zemí

„Nesmysl, nemůžeš projít,“ tvrdil Fred do očí tmavovlasému chlapci. „A já ti říkám, že projdu a vsadím se o flašku rumu, že tady vlezu do štoly a vyjdu až na Velký Americe.“ Tento rozhovor se odehrál v lomu Na Supárně, nedaleko Malé Ameriky. Když si plácli na uzavření sázky, Fred se usmíval. Jezdil na Ameriku už rok a prolezl tu kdejakou díru. Ale štola spojující Velkou Ameriku se systémem Malé? Nesmysl! Miky sedící naproti němu, si myslel něco jiného: Když minulou sobotu odcházeli s jedním kamarádem z Velké, viděli dole u jezera malou postavičku v dlouhém pláště. Oni šli na vlak do Srbska okolo dvou lomů proměněných ve smetiště, po poli a do lesa u Malé Ameriky. Když míjeli Supárnu, pohlédli letmo dolů. Ze štoly na dně právě vylézal chlápek v dlouhém pláště. A po povrchu jít nemohl, to by ho viděli.

Miky se včera vydal na Ameriku dřív než ostatní, aby provedl průzkum štol tady v okolí. V jednom závalu našel zamaskovaný průchod. Bylo mu jasné, že cesta na Velkou musí vést tudy.

Pomalu se zvedl z kamenného křesla a z torny vylovil starou hornickou karbidku. Nalil do ní vodu a rozhlédl se po ostatních. Dvěma prsty otočil regulátorem karbidky. Ozvalo se syčení unikajícího plynu. Rozškrtl zápalku. Se slabým pufnutím se nad

tryskou rozzářil oslnivě bílý plamen. „Tak já jdu, za dvě hodiny mě můžete čekat na Velký.“

Šest zbývajících trempů šlapalo v řadě za sebou po polní pěšině směrem k Velké Americe. Miky už prolezl dvěma závaly a průlezy za sebou pečlivě zamaskoval. V téhle štole určitě ještě nikdo z jeho kamarádů nebyl. Karbidka osvětlovala práchnivějící dřevěnou výztuž, která byla místy už zřícena a ve změti trámů se skoro ztrácely rezavé kolejnice. Náhle se štola rozšířila. Uprostřed se černal čtvercový otvor šachty. Nedosvítil na dno, ale všiml si že podél stěny vede dolů zprohýbaný železný žebřík. Opatrně si na něj stoupl a začal sestupovat. Když se jeho nohy dotkly země, odhadl, že je asi dvacet metrů hluboko. Ocitl se ve větší podzemní prostoře. Ve dvou řadách stály tu za sebou důlní vozíky. Vedla odtud jen jedna chodba s kolejema. Zvuk Mikyho kroků se dutě rozléhal ve tmě. Štola začala mírně klesat. Bylo tu stále větší vlhko.

Miky náhle strnul. V dálí za ním se ozvalo zadunění. Potom několik úderů kovu o kov, skřípot a pak už jen pravidelný dunivý rachot, který stále zesiloval. Po kolejích se blížil důlní vozík. Ožili snad duchové dávných horníků? Vždyť ve štole za ním nemohla být žádná živá bytost. Vytřeštěnýma očima sledoval vozík, který se doslova vřítil do kruhu světla a projel okolo Mikyho přitisknutého ke stěně.

Když rachot vozíku dozněl kdesi daleko vpředu, Miky se trochu uklidnil. Ten vozík se asi uvolnil sám. Ale zrovna ted'? A po tolika letech? Opatrně vykročil na další cestu. Ušel asi kilometr prázdnou štolou, když na vozík narazil znova. Pootočil trochu regulátorem lampy a posvítil si do vozíku. Hrůza! Do očí se mu dívala lidská lebka patřící kostlivci oblečenému do zetlelých hadrů. Miky vyděšeně obešel vozík. Ted' poznal, co je skutečný strach. Spěšně se dal do chůze, aby už byl venku. Tak se stalo, že skoro zakopl o další mrtvolu, ležící u stěny štoly. Mrtvý měl na sobě maskáče a na nohou kanady. Musel zemřít teprve nedávno. Miky měl pocit, že zešílí. K dovršení všeho se za ním ozvaly kroky. Ve tmě znova zarachotil vozík. To už bylo na Mikyho moc. Vrhl se

na bezhlavý útěk štolou. Běžel, zakopával, padal a zase se zvedal, až ho zastavil zával. Ani nevěděl, jak ho překonal. Musel se plížit těsnou zabahněnou chodbičkou mezi obrovskými balvany. Nestačil si všimnout, že regulátor od karbidky se odšrouboval a odpadl. Voda vystříkla proudem na zlomky karbidu. Miky právě probíhal zatačkou na druhé straně závalu, když spatřil před sebou záblesk denního světla. Konečně východ! Ale už k němu nikdy nedoběhl. Obrovskému množství plynu už karbidka nestačila a s ohlušující detonací explodovala. Našli ho až druhý den. Ležel na zádech, ve ztuhlé ruce držadlo lampy.

Štola, která měla ráda ticho

Szdálo se, že ticho a tma tu vládnou už celé věky. A přitom tahle štola pamatovala sotva šedesát let. Nebylo jí souzeno dožít se v klidu svého zániku.

Znovu zazněly lidské hlasy, znovu zaduněly údery kroků, i všudypřítomná tma musela ustoupit matnému svitu pochodní, chvějícím se plamínkům svíček a nažloutlým světlům baterek. Do toho zněl rachot kamení, hvízdání, třískání do kolejnic, někdy i řev opilých hlasů a smích.

V neudržované štole zdánlivě mohutná klenba jen stěží držela váhu horniny. Až nastal poslední den. Otresy, které způsobila ozvěna kroků, rozechvěly skalní strop. Praskliny se začaly zvětšovat. Tu a tam odpadlo ze stropu několik kamínků. Zvuk kroků zesílil. První nevydržela stará výdřeva. Sesula se k zemi. Hromové zadunění zahřmělo štolou a tisícitunová masa stropu se zhroutila. Obrovské balvany zavalily chodbu. Ale tma tu ještě nebyla. Baterka člověka za závalem svítila dál. Štola trpělivě čekala na tmu. Věděla, že se dočká. Co je pár hodin proti věčnosti?

Sovy věští smrt - Podvečerní šero houstlo na dně opuštěného lomu. Tu a tam zazněl do ticha výkřik sovy. Nad vysokou sklaní stěnou se na pozadí hasnoucí oblohy rýsovaly siluety dvou postav. S prudkým zasvištěním se shora začal rozvinovat kotouč lana. Jeho konec dopadl na suťovisko pod skálou.

„Vypadá to, že je dole,“ ozval se jeden z trempů. „Fajn, tak lezem,“ odpověděl druhý. Po sešplhání našli ideální místo na oheň ve vchodu staré štoly. Kouř mizel v krasovém komíně ve stropě štoly. Komín vyústoval ve skalní puklině vysoko nad nimi. „Tohle bude perfektní osada, Bimbo. Co říkáš?“ „To bude. Měli bysme ji nějak pojmenovat.“ „Tady vedle je lom, kterýmu říkají Malý Přírodák, tak co kdyby jsme to tu nazvali Velký Přírodák?“ „To je dobré název, ale není originální. Já bych radši něco se sovama. Neslyšels, jak z večera houkaly?“ „A co třeba Soví ráj?“ „To není špatný, Jessei. Tak teda Soví ráj!“

Bimbo rozsvítil baterku a řekl: „Mrkneme se do štoly, neškodilo by najít nějakou vodu.“ Ale štola je zklamala. Po několika metrech byla definitivně ucpaná mokrým jílovým závalem. Vraceli se zpátky, když přímo před vchodem do štoly spadlo několik balvanů.

Okolo půlnoci, když oba spokojeně oddychovali zabalení v celtách, se rachot padajícího kamení ozval znova. Tentokrát z protějšího cípu lomu. Jesse doslova vylétl z celty. „Slyšels, Bimbo?“ Balíme a pryč odsud!“ „Neblázni,“ vystrčil Bimbo hlavu z celty, „rád bych věděl, kam ted' půjdeme spát.“ „To je jedno, třeba na Pusták.“

S narychlo zbalenými usárnami došli pod stěnu s lanem. Jesse se na něj zavěsil. V tu chvíli lano povolilo a Jesse se tvrdě posadil na zadek. Lano mu se zasvištěním spadlo na záda. Cesta nahoru byla odříznuta. Oba zdřevěněli překvapením. Ale nezbýl čas na přemýšlení. Znovu padalo kamení, tentokrát přímo na ně. Taktak stačili uskočit. Na nic nečekali a dali se do běhu směrem

ke štole. „Sakra práce,“ vzrušeně oddychoval Jesse, „to přece nebyla náhoda!“ U hromádky žhavých uhlíků strávili zbytek noci. Dřeva bylo venku dost, ale nikdo se neodvážil pro něj jít.

Na vrcholcích skal se objevily první paprsky slunce. Ještě dlouho trvalo, než se oba trempíci odvážili vylézt ze štoly. Když vyšli do slunečního světla, opatrně se rozhlíželi. Nikde se nic nehýbalo. Ani nahoře, na okraji lomu, nikdo nebyl. Bimbo se sehnul pro konec lana. Bylo přeříznuté.

Ze dna lomu se všude tyčily strmé vápencové stěny. Lézt po těch skaliskách by byla sebevražda. Vrátili se k ohništi a bezmocně si sedli na kameny. Náhle dostal Jesse nápad. „Co kdybychom vylezli komínem?“ Bimbo zaklonil hlavu a podíval se do komína. „To by asi šlo.“ Jesse si přivalil větší kámen, stoupnul si na něj a namáhavě se vsoukal do komína. Rázem byl celý černý od sazí. Ruce a nohy mu po stěnách klouzaly. Přesto se přiblížil k vrcholu. Už chyběly sotva dva metry, když výčnělek, kterého se rukama držel, povolil. Snad si ani nestačil uvědomit, že tohle je konec.

Zoufalý výkřik a tupý náraz se Bimbovi navždy vryly do paměti. Zůstal sedět u chladnoucího těla snad celou věčnost. Pak se rozhodl, musí nahoru. Doslova se plížil komínem centimetr za centimetrem. Konečně jeho tvář ovanul čerstvý vzduch. U okraje komína nebylo nic, čeho by se mohl zachytit. Jedinou spásou byl tenký kořen visící z úzké pukliny. Opatrně se na něj zavěsil. Pak pravá noha našla spásný stup. Prudce se vymrštil a padl na zem na vrcholu. Otočil se na záda a zadíval se na nebe. Vysoko nad korunami stromů pluly mraky. Jak rád by s nimi plul někam velmi daleko, někam, kde by mohl zapomenout. Ale věděl, že se mu to nikdy nepodaří.

tín nad Amerikou - Motor malého letadla jednotvárně hučel. Vpředu se objevily střechy Karlštejna. Pilot mírně ubral plyn a začal nad hradem kroužit. Pak srovnal stroj do přímého letu na sever. K Bubovickému letišti zbývalo ještě pár kilometrů. Nad Amerikou jako by ležel stín. Pilot nikde nezahlédl ani človíčka. Poslední dobou se povídaly podivné věci. Nikdo sem nechtěl jezdit. Mnoho záhad a tragédií se tu už odehrálo.

Lomy ale nebyly tak liduprázdné, jak se pilotovi zdálo. Pořád se ještě našli takoví, kteří si z Hagena, jak se tajemnému přízraku říkalo, nic nedělali. Toho dne se jich tu sešlo dost.

Tři trempové prokopávali zával ve štole na Sovím ráji, další právě zvyšovali kamennou zídku v Pustém lomu a jiní, kteří tu byli poprvé, prolézali štoly v okolí Malé Ameriky. Ze stometrové skalní stěny na Mexiku se po lanech spouštěli dva jeskyňáři se znakem přeškrtnutého S na rukávech a ani nevěděli o dalších z CMA, kteří mapovali štoly nedaleko odtud, na Velké Americe.

A pak tu byl ještě někdo, ale ten tu byl vlastně doma. Vyhříval se na sluníčku na dně Malého lomu, kam nikdo nechodil. Znechuceně upíjel z láhve rumu. Doba se změnila, nikdo se nechce nechat okrást jen tak. Pomalu není co žrát a ještě ke všemu se tu začínaj roztahovat ti všiví jeskyňáři. Lezou do všech děr a ke všemu se začínaj spouštět i do nepřístupných štol. Takhle to nebude dlouho trvat a najdou i jeho chajdu. Zamyšleně vstal, na rameno si hodil svůj oblíbený pytel a zamířil k polozřícenému vchodu do štoly. Zrychlil svůj typický krok; jednou rukou ohmatával strop a druhou skalní stěnu. Znal tu snad každý kámen.

Štola se začala prudce svažovat dolů. Věděl, že nalevo jsou poházeny velké balvany a proto přešel napravo, kde měla být štola čistá. Proto byl nesmírně překvapen, když v černočerné tmě o něco zakopl, ztratil rovnováhu a přepadl dopředu. Nedopadl však na zem, ale na nějakou dřevěnou závoru, která tu dříve nebyla. Ta pod jeho vahou povolila, takže se zřítil po hlavě

z prudkého svahu. O něco se praštil do hlavy a ztratil vědomí. Probudila ho až příšerná zima. Ležel v louži studené vody. Posadil se, zalovil v kapse a vyndal baterku. Světlo klouzalo po skalních stěnách a odráželo se od vodní hladiny. Seděl na začátku zatopené štoly. Chtěl se postavit, ale s bolestným zaúpěním klesl zpět. Posvitil si na nohu a zbledl. Ta trčela dopředu, zkroucená v nepřirozeném úhlu. Uvědomil si, že se zlomenou nohou se tu nedá žít. Měl jen jedinou šanci. Dostat se nějak štolou ven, na Velkou Ameriku a tam s tou nohou něco udělat. Ve svitu baterky si všiml kusu rezavé trubky u stěny štoly. Baterku si dal do zubů a svíraje trubku jako berli oběma rukama se s bolestí belhal mlčící štolou. Na křížovatce se opřel o stěnu, aby si odpočinul. Doleva vedla chodba na Velkou a doprava na Mexiko. Už chtěl vyrazit na další cestu, když se zleva ozvaly šplouchavé kroky a ozvěnou zkreslené hlasy několika lidí. Cesta na Velkou byla odříznuta. Věděl, že nemůže utéct. Hlasy se blížily. Už rozeznával obrysy postav s reflektory na přílbách osvětlující strop a stěny. Zase ti parchanti jeskyňáři! A dokonce si sebou táhnou člun, co teď? Sakra! Jeskyňáři se náhle zastavili a jeden z nich zmizel. A po chvíli další. Co to dělají? Aha! Lezou do malé jeskyňky ve stropě štoly. Tam se určitě chvíli zdrží. To mu dávalo malou naději. Začal se belhat směrem na Mexiko, jak jen mu to zraněná noha dovolovala. Pár metrů odtud je ve stropě krasový komín, který ústí do horního patra, nedaleko jeho chajdy. A v komínu by mělo viset staré lano. Ano! Je tady.

Uchopil lano oběma rukama a začal se vytahovat vzhůru. Tu a tam si vypomohl zdravou nohou. Ztuhlé prsty po laně prokluzovaly. Baterka mu spadla a zhasla. Byl nahore. Svalil se na zem, noha bolela. Po chvíli si sedl, musí dál. Lezl po rukou a zraněnou nohu táhl za sebou. Dovlekl se až do své štoly. Rozhrnul závěs z potrhané celty a namáhavě se vydrápal na lůžko. Chvějícími se prsty zapálil svíčku. Noha teď bolela víc a byla mu zima. Pochopil, že odtud už nikdy nevyleze.

O několik metrů níž, v zatopené štole, právě jeskyňáři vylézali z jeskyňky. Měli toho dneska za sebou dost, a rozhodli se

vrátit zpátky na Velkou Ameriku. Netušili, že stáli jen pár kroků od tajemství Ameriky.

Poslední svíčka pomalu dohořívala. Pozoroval ji vyděšenýma očima. Poprvé v životě dostal strach ze tmy. Pomyslel na Němce, kterého našel před mnoha lety v zavalené štole. Jak dlouho asi vydržel ve tmě, než si vpálil kulku do hlavy? Najednou se prudce obrátil a zalovil rukou za postelí. Tady je! Vytáhl na světlo cosi zabaleného do starého hadru a začal to horečně rozbalovat. Hadr odpadl na podlahu a v ruce se mu zlověstným kovovým svitem zaleskl ruční granát. - Poslední granát Hanse Hagena. Plamínek svíčky pohasl, znova se rozsvítil a pak zhasl navždy. Tma dopadla jako kladivo. Zavřel oči a z posledních sil trhl pojistkou.....

Na Velké Americe se zachvěla země. Jeskyňáři se zastavili uprostřed kroku. Ze štoly, vysoko nad jezerem, k nim dolehlo táhlé dunění. „Zával?“ „Jo, ale pořádnej.“ „A nemohlo to tam někoho zasypat?“ „Určitě ne. Tam žádný člověk nebyl.“

Krvavý západ slunce přecházel do fialového soumraku. Přicházela noc, aby se ujala své vlády. Po dlouhé době první nerušená a klidná noc nad Amerikou.